

ÖĞRENCİ

ADI:

SOYADI:

SINIFI: NO:

ESKİŞEHİR İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ

2023 - 2024 EĞİTİM - ÖĞRETİM YILI

TÜRKÇE DERSİ 5. SINIFLAR

1. DÖNEM 2. SINAV ÖRNEK SORULAR CEVAP ANAHTARI

Okulunuzun Adı

T.5.3.5. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

1. Anadolu, hayvan çeşitliliği açısından zengin bir coğrafya ancak geçmişte burada yaşayan birçok hayvan türünün nesli tükenmiş durumda. Asya filini, yaban öküzü, Anadolu parsı ve çita bunlardan yalnızca birkaçı. Bu durum dünya geneli için de geçerli. Dünyadaki hayvan çeşitliliğinin giderek azalmasının pek çok nedeni var. İklim değişikliği, doğal afetler vb. nedenler arasında ilk sırada insanoğlunun etkisi yer alıyor. Şehirleşme, doğal yaşam alanlarının tahrip edilmesi, kaçak ve aşırı avlanma ise insan kaynaklı nedenlerin en başta gelenleri.

Bu metinde geçen bazı sözcük ve sözcük gruplarının anlamı aşağıdaki tabloda verilmiştir. Bunları metinden bularak anlamlarının karşısındaki boşluğa yazınız. (4 x 2p. = 8 puan)

geçmiş	Zaman bakımından geride kalmış
doğal afet	İnsan eliyle önlenemeyen sel, fırtına, deprem, dolu vb. felaketlerin her biri
tahrip	Yıkma, kırıp dökme, harap etme, bozma
nesli tükenmek	Bitmek, tamamen yok olmak, ortadan kalkmak

T.5.3.10. Kökleri ve ekleri ayırt eder.

2. Böceklerle beslenen sinekkapan, sulak alanlarda yaşayan bir bitkidir. Bu bitki, yapraklarının üzerinde dolaşan böcekleri, dikenli yapraklarını kapatıp özel bir sıvı salgılayarak etkisiz hâle getirir. Sinekkapanda elektrik içeren bir mekanizmanın olduğu belirlenmiştir. Bitki, yapraklarının iki ucunda yer alan üçgen şeklindeki tüyler sayesinde fiziksel uyarıları elektriksel uyarılara dönüştürüp avını yakalayabilmektedir.

Yukarıdaki metinde altı çizili olarak verilen sözcükleri örnekteki gibi ekine köküne ayırınız. (4 x 3p.= 12 puan)

böcek - ler - le kök ek ek	bit - ki kök ek	öz - el kök ek
tüy - ler kök ek	uyar - ı - lar - la kök ek ek ek	

NOT: Ekine köküne ayırmada yanlışlık yapılan sözcük puanla değerlendirilmeyecektir.

T.5.3.11. Yapım ekinin işlevlerini açıklar. (Yapım ekleri ezberletilmez, işlevleri sezdirilir. Kelime türetmenin mantığı kavratılır.)

3. Kelime kök veya gövdesine getirilerek kelimenin yeni bir anlam kazanmasını sağlayan ekler **yapım eki** denir.

Verilen bilgiden hareketle, aşağıdaki tabloda verilen kelimelere örnekte olduğu gibi uygun yapım ekleri getirip yeni kelimeler elde ediniz. Elde ettiğiniz kelimeleri birer kez de cümle içerisinde kullanarak yeniden yazınız. (3 x 4p.= 12 puan)

Kelime	Yeni Kelime	Cümle
kira	kiracı	Ev sahibi, kiracısı ile bir türlü anlaşamıyor.
tuz	tuzlu (2p.)	Kantinden aldığım tost çok tuzluydu. (2p.)
çocuk	çocukluk (2p.)	Yeniden çocukluk günlerime dönmeyi çok isterim. (2p.)
bil	bilgi (2p.)	Bilgi sahibi insanların düşüncelerini önemserim. (2p.)

NOT: Ortaya çıkarılacak olan yeni kelimeye uygun getirilen tüm yapım ekleri tam puanla değerlendirilecektir.

Örneğin; tuzluk, tuzsuz, tuzcu.../ çocuklu, çocukça, çocuksuz.../ bilgin, bilgiç, bilmiş (...bilmiş tavrı...)

4 ve 5. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

T.5.3.12. Metin türlerini ayırt eder.

Hikâye, fabl, masal, haber metni türleri tanıtılır. Metin türleri ile ilgili ayrıntılı bilgi verilmez.

4. Tavşan ormanda böbürlenerek gezmüş, kimse benden daha hızlı koşamaz diye. Diğer hayvanların yanında hoplayıp zıplayıp ben çok hızlıyım var mı beni geçecek diye hava atıyormuş. Diğer hayvanlar onu hiç sevmiyormuş ama yarışmaya da çekiniyorlarmış. Bunun üzerine kaplumbağa, "Yarışalım o zaman!" demiş. Güneşin tam tepede olduğu bir sırada koşuya başlamışlar. Tavşan epeyce yol aldıktan sonra, "Kaplumbağa zaten beni geçemez, şu ağacın altında dinleneyim." demiş. Kaplumbağa ağır bir şekilde yürümüş, hiç dinlenmeden yol almış. Bu sırada tavşan uyuyakalmış. Tavşan bir ara gözünü açmış. Bir de ne görsün, kaplumbağa neredeyse yarışı bitirmek üzereymiş. Hemen koşmuş ama ne çare, kaplumbağaya yetişememiş. Aldırış etmemenin cezasını çekmiş. Kaplumbağa ise düzgün adımlarla, durmadan yürüdüğü için yarışı kazanmış. Kaplumbağa tavşanın yanına gelmiş ve sakince, "Hepimizin üstün özellikleri olabilir ama alçakgönüllü olmak önemli bir erdemdir. Üstelik kararlı olmak ve başladığın işi bitirmek de çok değerlidir. Sen çok yetenekli olabilirsin ama o yeteneğini doğru kullanmazsan ve sürekli böbürlenirsen kimse seni sevmez ve yalnız kalırsın." demiş. Tavşan hatasını anlamış ve o günden sonra kimseye ukalalık yapmamış.

Metnin türü nedir, nedeniyle birlikte yazınız? (4+5=9 puan)

Metnin türü fabldir.(4p.) Çünkü metinde okuyucuya hayat konusunda bir ders verecek şekilde mesajlar var ayrıca metnin kahramanları hayvanlardır.(5p.)

NOT: Metnin türü ya da nedeninin yanlış yazılması veya boş bırakılması durumunda puanla değerlendirme yapılmayacaktır. Neden kısmı açıklanırken metnin türünün doğru ifade edildiği tüm cevaplar tam puanla değerlendirilecektir.

T.5.3.16. Metindeki hikâye unsurlarını belirler.

Olay örgüsü, mekân, zaman, şahıs ve varlık kadrosu, anlatıcı vb. gibi hikâye unsurları üzerinde durulur.

5. Yukarıdaki metinden hareketle aşağıdaki hikâye haritasını doldurunuz. (4 x 3p. = 12 puan)

Olay Tavşanın böbürlenerek kendisinden daha iyi koşucu olamayacağını söylemesi ve bunun üzerine kaplumbağanın kendine güvenerek tavşana koşu yarışı teklif etmesiyle yarışmaları.	Mekân (Yer) Orman
Zaman Öğle	Şahıs / Varlık Kadrosu Tavşan ve kaplumbağa

6 ve 7. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Yakın zamana kadar köylerde yaşamış veya hâlen yaşamakta olan kişilerin anılarında dün gibi yaşayan köy odaları geleneği, Türk konukseverliğinin en iyi örnekleri arasındadır. Köylerdeki köy odalarının konukları, bir yerden bir yere gitmekte olan yolcular olduğu kadar, köye ticaret amacı ile gelen veya zanaat sahibi insanlar da olabilmekteydi. Çerçiler, testi ba dak satanlar, ürettiği malı değiş yoluyla veya para ile ticaret yapanlar, halatçılar, gezici kalaycılar, orakçılar vb. olmak üzere köye bir nedenle gelenler istediği kadar bu köy odalarında konuk olarak kalabiliyorlardı. Anadolu'nun birçok köyünde neredeyse her sülalenin köy odası vardı. Bu köy odaları ya o sülalelerin ya da önde gelen büyüğünün adıyla anılıyordu. Gelen konukların ihtiyaçları da bu sülalelere mensup aileler tarafından karşılanıyordu. Bu hizmetlerin kesinlikle maddi bir karşılığı yoktu.

T.5.3.20. Metnin konusunu belirler.

6. Yukarıdaki metnin konusunu yazınız. (5 puan)

Metnin konusu, köy odaları ve işlevidir.

NOT: Konuyu çağrıştıran doğru ifadelerin tümü tam puanla değerlendirilecektir.

T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir. Metin içi ve metin dışı anlam ilişkileri kurular.

7. Yukarıdaki metne göre köy odalarında kimler konuk olarak kalabiliyordu. (10 puan)

Köylerdeki köy odalarının konukları, bir yerden bir yere gitmekte olan yolcular olduğu kadar, köye ticaret amacı ile gelen veya zanaat sahibi insanlar da olabilmekteydi. Çerçiler, testi bardak satanlar, ürettiği malı değiş yoluyla veya para ile ticaret yapanlar, halatçılar, gezici kalaycılar, orakçılar vb. olmak üzere köye bir nedenle gelenler istediği kadar bu köy odalarında konuk olarak kalabiliyorlardı.

T.5.3.30. Metindeki gerçek ve kurgusal unsurları ayırt eder.

8. Tilki ile kedi sohbet ediyorlarmış. Tilki durmadan hilekâr ve kurnaz olduğunu anlatıyormuş. Söylediğine göre düşmanları onu alt edemezmiş. Çünkü onlardan kurtulacak bir sürü oyun ve hile biliyormuş. Kedi birazda utanarak "Ben fazla oyun bilmem ki." demiş. "Düşmanlarımdan elinden kurtulmak için tek bir yol bilirim. O da kaçırmaktır."

Yukarıdaki metinden kurgusal ifadelerden ikisini yazınız. (2 x 5 = 10 puan)

Uygun cevaplar:

Tilki ile kedinin sohbet etmesi, tilkinin hilekâr ve kurnaz olduğunu söylemesi, kedinin konuşması...

NOT: Metinden kurgusal herhangi iki ifade yazılması durumunda cevap, tam puanla değerlendirilecektir.

T.5.4.5. Büyük harfleri ve noktalama işaretlerini uygun yerlerde kullanır. (Yay ayraç, üç nokta, eğik çizgi, soru işareti, nokta, virgöl, iki nokta, ünlem, tırnak işareti, kısa çizgi, konuşma çizgisi, kesme işareti, noktalı virgöl ve köşeli ayraç işaretlerinin yaygın kullanılan işlevleri üzerinde durulur.)

9. "Yaşlı adam sabah uyanıyor, kahvaltısını yapıp dükkânın yolunu tutuyor." cümlesinde virgöl; art arda gelen, birbiri ile bağlantılı cümleleri ayırmak için konmuştur.

Yukarıdaki açıklamayı göz önünde bulundurarak siz de virgülü "Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelimelerin arasına konur." görevine uygun bir şekilde cümle içinde kullanınız. (10 puan)

Çantamdan ders kitabımı, defterimi, kalemlerimi ve silgimi masanın üzerine çıkardım.

T.5.4.8. Sayıları doğru yazar. (Kesirli sayıların, sıra ve üleştirme sayılarının, dört veya daha çok basamaklı sayıların yazımları üzerinde durulur.)

10. Dün gece hiç uyuyamadım, çok heyecanlıydım. Öğretmenimiz bizi müzeye götürecekti. Saat 8:00'de okulun önünde buluşacaktık. Sınıfımız yirmidört kişiydi. Söylediği saatte hepimizin okulda olmasını istiyordu. İstediği gibi de oldu, tüm sınıf eksiksiz oradaydık. Öğretmenimiz bizi 2'şer 2'şer olacak şekilde sıra yaptı. Ben 6.'nci sıradaydım. Keşke daha önde olsam diye düşündüm. Bizi müzeye götürecek otobüse doğru yürümeye başladık.

Yukarıdaki paragrafta sayıların yazımında yanlışlıklar yapılmıştır. Örnekte olduğu gibi bu yanlışlıkları bularak tablodaki uygun yerlere doğru yazılışları ile yazınız. (12 puan)

Yanlış yazılan ifadeler	Doğrusu
8:00	8.00
yirmidört (2p.)	→ yirmi dört (2p.)
2'şer 2'şer (2p.)	→ ikişer ikişer (2p.)
6.'nci (2p.)	→ 6. ya da 6'nci (2p.) → iki doğru yazımdan birisini yazmak tam puan almak için yeterli olacaktır.